

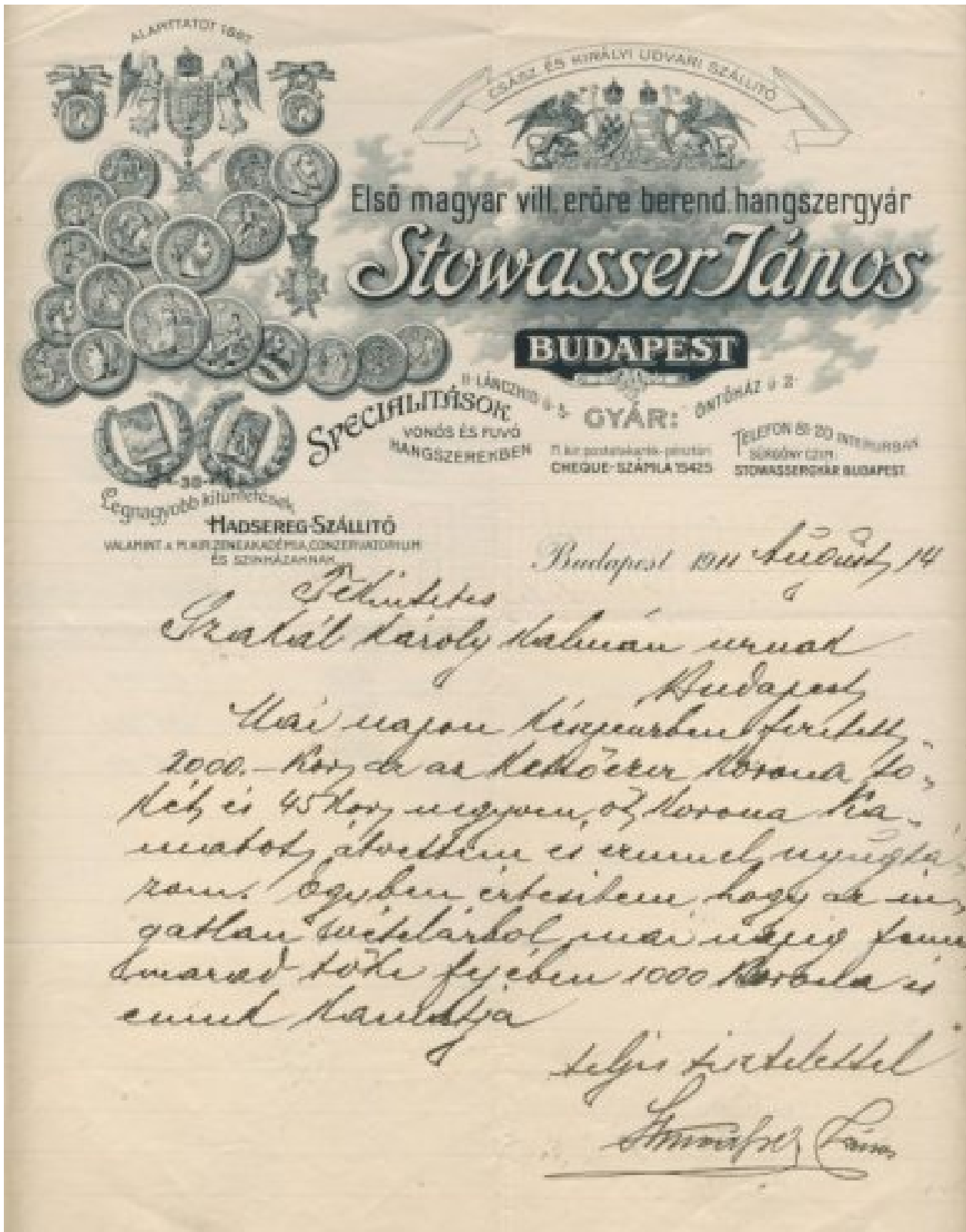

Muzsikáló pénzügyek

Itt a tavasz, süt a nap és ilyenkor még a természet is muzsikál. És muzsikálnak a régi dokumentumaink is, hiszen akkor is voltak – sőt talán nagyobb számban, mint ma – zeneszerszámokat, hangszereket forgalmazó vállalkozások. Megközelítőleg 100 évvel ez előtről nézzünk meg három pénzügyi tárgyú iratot, amelyek a zenedék gazdálkodásába engednek betekintést.

- 1.

„Tekintetes

ALAPÍTÁSI ÉVESZÉNY

CSÁZSÁGI ÉS KIRÁLYI UDVARAI SZÁLLÍTÓ

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár

Stowasser János

BUDAPEST

II. LÁNCZOS U. 5. GYÁR: ÖNTŐHÁZ U. 2.

TELEFON 81-20 INTERURBÁN
SÓKÓVNYI ÚJUT
STOWASSERGHÁZ BUDAPEST

LEGNYUGTÁBBI KILÉTEZÉS

HADSEREG-SZÁLLÍTÓ
VALAMINT A PÉNZÉRTÉKELÉSRE, CONCERTVÁRTOKRA
ÉS SZÍNHÁZOKRA

SPECIALITÁSOK
VONÓS ÉS FUVÓ
HANGSZERKEZBEN

BUDAPEST 1911. augusztus 14.

Tekintetes

Közelet Károly Kálmán úrnak

Budapest

Mai napon készpénzben felvettem 2000 Kor., azaz Kettőezer korona tőkét és 45 korona kamatot átvettem, és ezennel nyugtázom. Egyben értesítem, hogy az ingatlanvételárból mai napig fennmaradt tőke fejében 1000 korona és ennek kamatja.

Teljes tisztelettel

Stowasser János

Szakály Károly Kálmán úrnak!

Budapest Kelt 1911. augusztus 14.

Mai napon készpénzben felvettem 2000 Kor., azaz Kettőezer korona tőkét és 45 korona kamatot átvettem, és ezennel nyugtázom.

Egyben értesítem, hogy az ingatlanvételárból mai napig fennmaradt tőke fejében 1000 korona és ennek kamatja.

Teljes tisztelettel: Stowasser János.”

A nevezett nyugtában, illetve átvételi elismervényen szereplő ingatlan Rákospalotán, az Arany János utca és Eötvös utca sarkán lévő 5209 plusz 5208 helyrajzi számon lévő telek volt. A teljes vételár összesen 8136 korona, amelyből foglaló 136 korona volt. A kötelezett ezen ellenértéknek a 1910. augusztus 15-től kezdve 6%-os kamat fejében 2 éven belüli kifizetését vállalta. Ezeket az adatokat tudjuk az első átvételi nyugtáról, amely kelt 1910. május hó 13-án.

Rendelési szám

Budapest, 1911. máj. 11.

Budapest,
II., Lánchíd-utca 5.
Alapított 1867.

STOWASSER JÁNOS
Csász. és királyi udvari szállító

Býár: —
II., Ontóház-utca 3.
Telefon 81-20.

U. Szakály Károly Kálmán ur felé

Fizetendő Budapesten.

Köteg	Tucat	Darab
<p><i>Ma fizetett 45.- szoval meggyven öt koronát a palotai telek vételár éi pénz maradványára ma jaro kamatot, mai nappi felvétel számlájáról</i></p>		

[Red circular stamp: STOWASSER J. BUDAPEST]

[Signature]

Tekintetes Szakály Károly Kálmán úr rendszeren fizette Stowasser János úr felé a törlesztést. Erre az öt elismervény jelent bizonyítékot. A törlesztő részletek átvételét Stowasser János úr céges levélpapíron (és egyben számlanyomtatványon) igazolta.

ELSŐ MAGYAR VILL. ERŐRE BERENDEZETT HANGSZERGYÁR.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

Grösste Brass und Streich Instrumentenfabrik in Ungarn.

STOWASSER J.
B U D A P E S T

cs és kir. sz. HANGSZER GYÁR k. u. k. priv. INSTRUMENTEN FABRIK

Mindennemű
FA-FUVÓ-RÉZ-HEGEDŰ-és VERŰ-
HANGSZEREK
valamint azok egyes reszeit
NAGY VÁLASZTEKU RAKTÁR
fontosbbi jó felszerek
HANGSZEREBEN
húrok és minden e szakmába vago tár,
gyakban a legjobb aron
II. KER. LÁNCZID-UTGZA 5. SZ.

Alle Gattungen
HOLZ-BIAS-MESSING-STREICH- u. SCHLAG
INSTRUMENTE
sowie deren Bestandtheile
GRÖSSTES SORTIRTES LAGER
von allen obigen
INSTRUMENTEN
Bestandtheile Saiten u. allen in dieses Fach em.
schlagenden Artikeln zu billigen Preisen
II. BEZ. KETTENBRÜCKENGASSE N°5

ALAPITTATOTT 1867.

*Jarítások a legjobban es leggyorsabban eszközöltetnek.
Regi zenehangszerek becsereolloknek.*

*Reparaturen werden bestens u. schnell effectuirt.
Alle Instrumente werden eingelauscht.*

levélpapír nyomdai képe a kor egyik kiemelkedő szépségű darabja. Lehet, hogy a mai minimál-stílus kedvelőinek ez már talán kicsit túlzónak tűnik. De gondoljunk csak bele – egy ilyen fejléc szolgált a mai honlap gyanánt. Ezen kellett minden fontos információt feltüntetni, s ez mellett még a kor divatja szerinti díszítő elemeknek is helyt kellett adni. Belátható, hogy ennyi információt összetömöríteni tényleg nem könnyű feladat.

S az ügylet után nézzük meg a nyugtatóványt kiadó céget. **Az Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyárat** 1867-ben (a kiegyezés évében) alapították, s méltán lehetett büszke az elért eredményeire, kitüntetéseire.

A fejléc grafikájában szereplő érmekkel, díjakkal rendelkezett a vállalkozás – látjuk ezek méltó rangot adtak azok birtokosának. Érdemes volt ezeket közzé tenni, hiszen bizonyították: ehhez a céghez érdemes fordulni.

Ekkortájt

az egyik legnagyobb érdem volt, ha egy vállalkozás a Császári és Királyi Udvari Beszállító címet elnyerte. Beszállított még a hadsereghez, valamint a Magyar Királyi Zeneakadémia Konzervatórium és Színházainak.

A gyár Budapesten, a II. kerület Lánchíd utca 5. szám alatt volt található. A gyártási szortiment igen széles volt: „Mindennemű fa-, fűvő-, réz-, hegedű- és verőhangszerek, valamint azok egyes részei. Nagy választékú raktár fentebb jól felszerelt hangszerekben, bútorok és minden e szakmába vágó tárgyokban a legolcsóbb áron. Javítások a legjobban és leggyorsabban eszközöltetnek. Régi zenehangszerek becseréltetnek.”

2)

Cs. és kir. szab. mű-hangszer-ipar-telepe
K.u.K.Priv.Musik-Instrumenten-Industrie

VARJÚ BÉLA

Cs. és kir. szab. mű-hangszer-ipar-telepe

ZONGORA CİMBALOM MESTERHESEDŐK AMERIKAI HARMONIKUMOK

Varjú Béla

BUDAPEST

VIII ker. József-körút 20 sz.

*Budapest, 1912. nov. 1-én
Újpest*

Nyugta

Alapítolt 1892.

8 koronás nyolc koronásról, mely irasgot alulírott az
újpesti Viola-utcai áll. elemi leányiskola pénztárából
10 dar. a hangszert és egy vonóest mai napon felvet-
tem. -

Láttam:

Varjú Béla
gondnoksági elnök.

Varjú Béla

VARJU BÉLA

cs. és kir. szab.

műhangszer készítő mester

Újpest, Árpád-út 61.

amely **Varjú Béla császári és királyi szab. mű-hangszer-ipar-telepétől** származik. A nyugtát maga a tulajdonos, Varjú Béla írta alá. 8 koronáról szól, amely összeget

„*alulírott, az Újpesti Viola utcai áll. Elemi Leányiskola pénztárából 10 darab A hangsípért és egy vonóért a mai napon fölvettem.*”

Varjú Béla számlája is igen dekoratív. Az alap papír egy francia kockás nyomat,

amelynek a fejlécén láthatjuk a telep kirakatát. Ebben zongora, cimbalom, mesterhegedűk, amerikai harmóniumok voltak kiállítva. Természetesen itt is megtaláljuk a különböző díjakat, amelyre méltán lehetett büszke Varjú Béla. A cég 1892-ben alapított, és helyileg a VIII. kerület József körút 20. szám alatt volt található.

Első magyar
zeneautomata és villanyzongora eladási
és kölesönző intézet

Bihari I. Iroda és raktár: **Rákóczi-ut 14. sz.**

Telefon 118=67

Budapest, 1913 aug. 23.

Cyár: Dobány-utca II.

Postatakarékpénztár
csikk-száma 20784. sz.

Tek.

Keirath József úrnak
(Bécs)

B. levélre válaszolva
van szerencsém értesíteni,
hogy az egyességekkel való szemé-
lyesen kötött és alkalmos-
mal és sem volt 10% enged.
mennyről, csupán 2 db. új he-
gerről. - Az ami pedig Bihari G.
megjegyzésével való tárgyaltat, illeti, akkor
sem volt új hegereskről és is azon
alkalmossal a hátralékos összeg 800 ks-
ronál lett ki. Tehát ez jóval előzőleg
körténi.

Önnél fogva jogtalan az Ön levi-
sés és kérem a még hátralékos 30 ks-
ronál mielőbb megkötleni, a mielőtt
is kaimlaja teljes kiegyenlítését fog
nyerni.

1 db. befizető lap.

Virsló bizlatott

ELSŐ MAGYAR ZENEAUTOMATA
ÉS VILLANYZONGORA ELADÁSI
ÉS KÖLESÖNÖZŐ INTÉZET
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 14. sz.

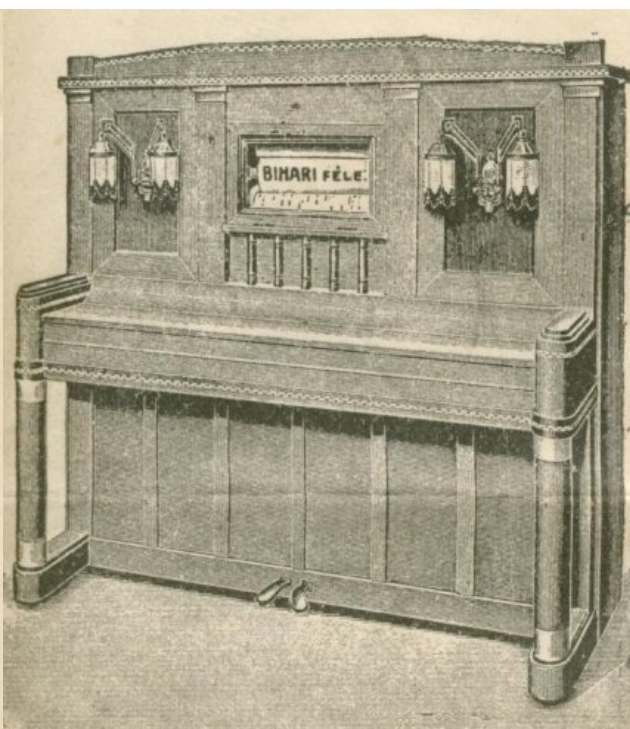
Villanyzongora Eladási és Kölcsönző Intézet (Rákóczi út 14. szám alatt található) nevében írott két levelet őrzünk.

Első levél kelt 1913. augusztus hó 15. napján, s szólt Tek. Németh József úrnak, Bpest, Kerepesi út 50. alá.

„Van szerencsém értesíteni, hogy Ön legutóbb a hengerek átvétele alkalmával lefizetett 270 K-át bef. számlája javára írtuk, azonban meg kell, hogy említsem, hogy Ön 30 K. összeget tudtom és beleegyezésem nélkül jogtalanul levont, felkérem ezen összeget a mellékelt befizetési lapon, annyival is inkább beküldeni, mivel bef. számláját leszeretném teljesen zárni, és ezért a csekély összegért még mindig megterhelve kell, hogy tartsam. Ennek biztos elvárásában vagyunk Kiváló tisztelettel.”

A fentiekben a levél helyesírását követtük – a számunkra szokatlan vagy esetleg helytelennek ítélt fordulatokat tudjuk be a jogosult kissé ingerült hangulatának.

A vita tovább folytatódott. Bár nem ismerjük Németh József úr válaszát, de az előző levél után 8 nappal ismét tollat ragadott az Első magyar zeneautomata és villanyzongora eladási és kölcsönző intézet – a kézírásból következtetve immár másik - képviselője:

„B. levelére válaszolva van szerencsém értesíteni, hogy az egyezséget személyesen velem kötötte, s ez alkalommal szó sem volt 10 % engedményről, csupán 2 db új hangszerről. Ami pedig Bihari Őnagyságával való tárgyalásokat illeti, akkors sem volt új hangszerről szó és azon alkalommal a hátralékos összeg 800 koronát tett ki. Tehát ez jóval előzőleg történt. Ennél fogva jogtalan az Ön levonása és kérem a még hátralékos 30 koronát mielőbb megküldeni, amidőn a számlája teljes kiegyenlítést fog nyerni. Kiváló tisztelettel: aláírás.”

Láthatjuk a fenti három esetből is, hogy a pénzügyek anno – 100 évvel ezelőtt – is hasonlóképpen folytak, mint ma. Néha gördülékenyen, néha kisebb-nagyobb nézeteltérésekkel.

Egy dolog azonban mindenképpen tanulságos a fenti három pénzügyi levelezésből: a felek igyekeztek békésen, a másik felet tiszteletben tartva képviselni a saját érdekeiket.

Ma is lehet még tanulni az elmúlt korok gazdasági viselkedéséből, normarendszeréből is.